

Verslag van een openbaar verhoor

De parlementaire enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening heeft op 11 september 2023 **mevrouw Derks** als getuige gehoord, die werd bijgestaan door de heer Hebben.

Voorzitter: Belhaj

Griffier: Sjerp

Aanwezige leden van de commissie: Aartsen, Azarkan, Belhaj, Maatoug, Van Nispen, Van Raan, Sylvana Simons en Slootweg.

Aanvang 13.18 uur.

De **voorzitter**:

Ik verzoek de griffier om volgende getuige van vandaag, mevrouw Derks, naar binnen te leiden.

(Mevrouw Derks wordt binnengeleid door de griffier.)

De **voorzitter**:

Welkom, mevrouw Derks. U wordt vandaag gehoord als getuige. Dit verhoor vindt plaats onder ede. U heeft ervoor gekozen de belofte af te leggen. Ik verzoek u met de belofte te bevestigen dat u de gehele waarheid en niets anders dan de waarheid zal zeggen.

(In handen van de voorzitter legt de mevrouw Derks de belofte af.)

De **voorzitter**:

U staat nu onder ede en u mag plaatsnemen.

Goedemiddag, mevrouw Derks. Ditmaal heet ik u van harte welkom namens de hele parlementaire enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening.

Ik wil u vragen om tijdens dit verhoor uw microfoon aan te laten staan. Ik zie dat u wordt bijgestaan. De commissie wil u erop wijzen dat degene die aan u bijstand verleent, niet namens u het woord dient te voeren. Dit verhoor zal worden afgenomen door de heer Slootweg en de heer Azarkan. Voordat we gaan beginnen, wil ik even vragen of alles duidelijk is.

Mevrouw **Derks**:

Alles is duidelijk.

De **voorzitter**:

Ja? Als dat het geval is, geef ik het woord aan de eerste vragensteller, het lid Slootweg.

De heer **Slootweg**:

Mevrouw Derks, u was van 2009 tot 2017 werkzaam als beleidsmedewerker bij de overkoepelende brancheorganisatie voor de publieke gezondheid en veiligheid in Nederland, de GGD GHOR, meen ik. Daar hield u zich bezig met het toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang. In dit verhoor willen we het met u hebben over de ondersteuning van de GGD bij het toezicht op de kinderopvang, in het bijzonder de gastouderopvang en de samenwerking met de Belastingdienst. Om te beginnen wil de commissie het met u hebben over uw werk bij de overkoepelende brancheorganisatie voor de publieke gezondheid en veiligheid, waar u van 2000 tot 2023 in verschillende functies werkte. Kunt u om te beginnen aan de commissie schetsen wat de GGD GHOR voor organisatie is? Want het is geen overheidsdienst.

Mevrouw **Derks**:

Dat klopt. Het is een vereniging van 25 GGD-directeuren. GGD GHOR Nederland ondersteunt de GGD'en bij al hun taken, dus op het gebied van collectieve preventie en bij hun wettelijke taken. Eigenlijk is het dus een – maar niet officieel – brancheorganisatie. Dus wij vertegenwoordigen de GGD'en bij de uitvoering van hun werk.

De heer **Slootweg**:

Maar die verschillende GGD's, die volgens mij geen overheidsdienst zijn, vervullen wel een wettelijke taak?

Mevrouw **Derks**:

Ja.

De heer **Slootweg**:

Als privaatrechtelijke organisatie?

Mevrouw **Derks**:

Nou ja, er zijn wettelijke taken opgenomen die de GGD'en uitvoeren.

De heer **Slootweg**:

U rapporteert dan aan een vereniging, een bestuur? Hoe ging dat in uw werk als beleidsmedewerker? Waar bent u min of meer verantwoording aan verschuldigd binnen de brancheorganisatie?

Mevrouw **Derks**:

Daar moet ik even over nadenken. Vanuit GGD GHOR Nederland werkte ik natuurlijk bij verschillende projecten. Een van de projecten bij GGD GHOR Nederland was het project Kinderopvang, het toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang. Daarover legde ik verantwoording af aan het bestuur.

De heer **Slootweg**:

Aan het bestuur. En waaruit is dat bestuur samengesteld?

Mevrouw **Derks**:

GGD-directeuren.

De heer **Slootweg**:

GGD-directeuren. Wat is de rol van de Gemeentelijke Gezondheidsdienst, de GGD, bij het toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang?

Mevrouw **Derks**:

Van de GGD, bedoelt u?

De heer **Slootweg**:

Ja.

Mevrouw **Derks**:

De toezichthouders van de GGD voeren het toezicht uit op de kwaliteit van de kinderopvangorganisaties, dus van alle soorten kinderopvangorganisaties. Dat doen zij in opdracht van de gemeente. Zij voeren dat toezicht dus uit en de gemeenten hebben een handhavende rol. De gemeente is ook de opdrachtgever van de GGD'en. Ze worden aangewezen door het college van burgemeester en wethouders om die taak uit te voeren. De beleidsmaker, de stelselverantwoordelijke, is het ministerie van SZW.

De heer **Slootweg**:

Sinds wanneer vervult de GGD die rol? Is dat sinds we in Nederland kinderopvang kennen of is dat in de loop van de tijd gegroeid?

Mevrouw **Derks**:

Goede vraag. In mijn optiek is het toezicht op de kinderopvang altijd bij de GGD geweest.

De heer **Slootweg**:

Sinds wanneer was u werkzaam bij de GGD als beleidsmedewerker?

Mevrouw **Derks**:

Ik ben in 2000 begonnen bij GGD GHOR Nederland.

De heer **Slootweg**:

Toen bent u zich ook meteen bezig gaan houden met het toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang?

Mevrouw **Derks**:

Nee, zeker niet. Ik ben in 2000 begonnen. Ik heb een zorgachtergrond, een informatica-achtergrond. Ik heb me vanaf 2000 tot 2023 eigenlijk vooral beziggehouden met de digitalisering van het beleid, dus niet met het inhoudelijke beleid maar vooral met het vertalen van het beleid naar digitale systemen en toepassingen.

De heer **Slootweg**:

Dat waren uw voornaamste taken, het omvormen van het beleid, zodat het digitaal ...

Mevrouw **Derks**:

Zodat dat de toezichthouders of verpleegkundigen of andere professionals van de GGD'en kon ondersteunen.

De heer **Slootweg**:

Wat zijn voorbeelden van kwaliteitseisen in de kinderopvang, waar de GGD over gaat en toezicht op houdt?

Mevrouw **Derks**:

Dat zijn eisen op het gebied van gezondheid en veiligheid. Het moet veilige en gezonde opvang zijn voor alle kinderen. Daar zijn kwaliteitseisen voor opgesteld. Ik probeer een paar voorbeelden te bedenken. Er wordt gekeken of de risico-inventarisaties zijn gedaan, of de papieren kloppen, de administratie klopt, en of de benodigde vog's aanwezig zijn. Vooral hoe het gesteld is met het pedagogische klimaat, alles rondom het opgroeien van

---

kinderen, is natuurlijk heel belangrijk. Kortom, het soort eisen die in de Wet kinderopvang staan.

De heer **Slootweg**:

Dan gaat het op hoofdlijnniveau dus om veiligheid en gezondheid. Begrijp ik dat goed? En dat wordt dan weer uitgewerkt in een aantal deelonderwerpen?

Mevrouw **Derks**:

Nou ja, je hebt natuurlijk de Wet kinderopvang, de regeling en alles wat daarbij hoort. Dat wordt vertaald naar toetsbare items, waar de GGD dus toezicht op kan houden. Er wordt dus een vertaalslag gemaakt vanuit de wet- en regelgeving in de zin van: dit zijn dan de items waar de GGD, de toezichthouder, naar kan kijken.

De heer **Slootweg**:

En daarbij had u het ook over de financiële administratie. Die maakt daar dan ook onderdeel van uit. Ik ben even op zoek naar waar die dan zit bij veiligheid en gezondheid.

Mevrouw **Derks**:

Dan kijk je inderdaad naar een stukje administratie, en daar staan een aantal zaken rondom financiën en contracten in.

De heer **Slootweg**:

In 2007 blijkt dat de kosten van de Wet kinderopvang hoog oplopen en dat het gebruik van de gastouderopvang flink stijgt. Wat merkte de GGD hiervan?

Mevrouw **Derks**:

Dat kan ik u niet vertellen, want ik was daar niet bij betrokken. Ik ben pas later bij de inhoud van vooral ook de gastouderopvang betrokken. Uit de voorbereidingen van het project, dat ongetwijfeld later aan de orde zal komen, weet ik wel dat dat speelde. Maar ik ben daar zelf niet bij betrokken geweest, dus ik kan u daar niet zo een antwoord op geven.

De heer **Slootweg**:

U merkte in die zin zelf, voor uw eigen werkzaamheden, en ook binnen de GGD, dat de stijging van kosten geen aanwijsbaar gevolg ...

Mevrouw **Derks**:

Voor mijn werkzaamheden niet.

De heer **Slootweg**:

Nee. Nee. In deze periode krijgt het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap ook signalen van misbruik en oneigenlijk gebruik bij de gastouderopvang. Kreeg de GGD die signalen ook?

Mevrouw **Derks**:

Jazeker. Er zijn signalen die heel breed overal zijn opgepakt. Ik bedoel: er zijn signalen die door iedereen vanuit zijn rol opgepakt werden. Dat kan vanuit toezicht zijn, maar ook vanuit de gemeente en vanuit de Belastingdienst kwamen er signalen. Bij het ministerie zelf zijn ook signalen binnengekomen.

De heer **Slootweg**:

Als ik u mag onderbreken: die kwamen allemaal ten slotte bij de GGD terecht?

Mevrouw **Derks**:

Nee, natuurlijk niet. Want het was niet onze verantwoordelijkheid om wat met misbruik en oneigenlijk gebruik te doen. Maar we hebben natuurlijk wel over de signalen gesproken.

De heer **Slootweg**:

Oké. Helpt u me dan nog even. Er komen bij de GGD signalen binnen. Ik begrijp dat die voornamelijk binnenkomen via de gemeente en de Belastingdienst of gebeurde dat op andere manieren?

Mevrouw **Derks**:

Nee. De signalen die binnenkomen, komen natuurlijk bij de partijen zelf binnen. Dus de Belastingdienst ontvangt signalen, de GGD ontvangt signalen en de gemeente ontvangt signalen. Het is niet zo dat de GGD de signalen van de Belastingdienst enzovoorts ontvangt. Dus iedereen heeft signalen ontvangen of gezien vanuit zijn/haar eigen rol.

De heer **Slootweg**:

Ja. Hadden die signalen met name betrekking op kinderopvanginstellingen of op gastouderbureaus?

Mevrouw **Derks**:

Ik denk kinderopvangbreed, maar ik denk dat het zich met name toespitste op de gastouderopvang.

De heer **Slootweg**:

Oké. In de gastouderopvang. Van wie of welke organisaties waren de signalen afkomstig? Ja, dat heeft u dus eigenlijk al gezegd. Dat is eigenlijk heel divers.

Mevrouw **Derks**:

Ja, dat kunnen ook ouders zijn of mensen in de wijk die iets signaleren, die zoiets hebben van: ik weet het niet, ik vind het raar, mij vallen dingen op. Die kunnen die signalen bijvoorbeeld ook aan een gemeente doorgeven. Het is dus heel breed.

De heer **Slootweg**:

Een signaal is heel algemeen, hè. Als het om toezicht gaat, kan dat op het gebied van veiligheid, gezondheid zijn. U gaf ook al iets aan over de financiële administratie. Kunt u ook een beetje aangeven wat die signalen nou precies inhielden en waar ze betrekking op hadden? Waren dat nou veiligheidsissues of ...

Mevrouw **Derks**:

Ik zal een voorbeeld noemen. Stel dat de burens melden dat er naast hen wel heel veel kinderen over de vloer komen en zeggen: ik weet dat er opvang plaatsvindt, maar de hoeveelheid kinderen die ik zie op een dag; ik weet het niet. Nou, die zouden dat door kunnen geven aan de gemeente, en dan zou de gemeente de opdracht aan de GGD kunnen geven om een onderzoek in te stellen om te kijken of dat klopt: klopt het dat deze gastouder of voorziening voor gastouderopvang zo veel kinderen tegelijkertijd mag opvangen? Dan kun je dat toetsen.

De heer **Slootweg**:

Kunt u zich herinneren of er een soortement van rode draad was in de signalen?

Mevrouw **Derks**:

Er waren inderdaad signalen rondom de administratie die niet specifiek bij ons binnenkwamen, maar die je zelf constateerde. Het kan zijn dat het aantal uren niet klopte, dat de opvang al gestart was voordat de organisatie geregistreerd was, wat niet is toegestaan, dat gegevens ontbraken in de

---

administratie, in contracten, of dat er veel meer kinderen opgevangen werden, zoals ik net ook al zei, dan is toegestaan, ook als de ... Nou ja, je kunt dus heel veel koppelingen hebben, maar signalen dat er geen daadwerkelijke opvang plaatsvindt – waarom zijn er 20 of 30 gastouders gekoppeld aan een gastouderbureau terwijl er geen kinderen opgevangen worden? – krijg je dan niet te horen, want die signaleer je zelf.

De heer **Slootweg**:

Die signaleer je zelf. Oké. De heer Azarkan gaat nu met het verhoor verder.

Mevrouw **Derks**:

Prima. Dank u.

De heer **Azarkan**:

Dank. Ik had nog even een korte vraag over dat bureaus signaleren dat er veel kinderen zijn. Ik heb een dochtertje. Die krijgt vaak kinderen te spelen. Kan dat een verklaring zijn? Kwamen dat soort signalen ook binnen, waarna u dat ging toetsen?

Mevrouw **Derks**:

Vaak weet de buurvrouw dat er professionele opvang uitgevoerd wordt door de buurvrouw. Ik bedoel, anders zou je dat ook niet kunnen doen. Je moet het altijd toetsen. Uiteraard, er kan een feestje zijn en het kan zijn dat er wel vaker kinderen over de vloer komen – dat herken ik ook wel van mijzelf – maar je wil ook toetsen of wat je ziet ook niet is toegestaan.

De heer **Azarkan**:

Maar dat betekent dus, tot slot, dat de ene buurvrouw precies weet dat iemand zes kinderen mag hebben, dat ze er bijvoorbeeld zeven telt en ...

Mevrouw **Derks**:

Neeneenee.

De heer **Azarkan**:

... dan de GGD belt.

Mevrouw **Derks**:

Misschien wel, maar ...

De heer **Azarkan**:

Ik weet niet hoe dat werkt. Hoe werkt dat?

Mevrouw **Derks**:

Je mag als gastouder een beperkt aantal kinderen opvangen in een bepaalde leeftijdscategorie.

De heer **Azarkan**:

Hoeveel zijn dat er?

Mevrouw **Derks**:

Dat weet ik niet uit m'n hoofd. Volgens mij maximaal zes, afhankelijk van de leeftijd en of er baby's bij zitten. Neemt u het mij niet kwalijk dat ik het niet uit mijn hoofd weet, maar je kunt er dus op toetsen. Je weet ook of die kinderen inderdaad een dagdeel komen. Het kan best zijn dat er andere mensen en kinderen zijn bij avondopvang. Je moet dat dus heel goed controleren.

De heer **Azarkan**:

Het moet dan overigens wel een buurman of buurvrouw zijn die dat dan de hele dag thuis waarneemt.

Mevrouw **Derks**:

Ik ga er niet van uit dat die mensen zomaar dingen bij de gemeente melden.

De heer **Azarkan**:

Om misbruik en oneigenlijk gebruik van kinderopvangtoeslag tegen te gaan, wordt de Wet kinderopvang in 2010 gewijzigd. Met de wijziging wordt ook een betere samenwerking tussen de GGD en de Belastingdienst beoogd. Weet u waarom er een betere samenwerking tussen de GGD en de Belastingdienst noodzakelijk was?

Mevrouw **Derks**:

Omdat er twee verschillende toetsingsgebieden waren en die niet vanzelfsprekend met elkaar samenwerkten.

De heer **Azarkan**:

Welke twee waren dat?

Mevrouw **Derks**:

Je hebt natuurlijk het toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang, maar je hebt vanuit de Belastingdienst natuurlijk het toezicht op alle fiscale regels en toeslagen. Dat waren twee gescheiden werelden.

De heer **Azarkan:**

Dus als ik het goed heb, deed de GGD de controle op met name de veiligheid, pedagogisch klimaat en gezondheid.

Mevrouw **Derks:**

Dat wat in de Wet kinderopvang staat.

De heer **Azarkan:**

En dat is waar de GGD-inspecteurs ook in gespecialiseerd zijn?

Mevrouw **Derks:**

Zeker. De toezichthouders zijn deskundig en gespecialiseerd in het uitvoeren van het toezicht.

De heer **Azarkan:**

Ja, op dat gebied.

Mevrouw **Derks:**

Op dat gebied.

De heer **Azarkan:**

En de Belastingdienst had verstand van de financiën.

Mevrouw **Derks:**

Ik ga ervan uit dat de Belastingdienst ook deskundig en professioneel ...

De heer **Azarkan:**

Daar gaan we allemaal van uit.

Mevrouw **Derks:**

... op zijn eigen werkgebied is.

De heer **Azarkan:**

En die checkte de financiële huishouding. En nou zegt u ...

Mevrouw **Derks:**

Waar zij verantwoordelijk voor waren, uiteraard.

De heer **Azarkan:**

Zeker, zeker. Mijn vraag is de volgende. Het waren twee gescheiden

---

werelden, maar ieder doet zijn werk. Wat voegde het toe om dat samen te brengen?

Mevrouw **Derks**:

Ik ben eventjes aan het denken wat precies in de wet stond over wat dan de samenwerking zou inhouden. Dat kan ik me zo niet direct voor de geest halen. Ik weet wel dat met het project dat we vanaf 2014 zijn gestart, er voor de eerste keer daadwerkelijk gezamenlijk onderzoeken zijn uitgevoerd.

De heer **Azarkan**:

Ja, daar gaan we het straks over hebben. Ik ga nog even terug naar 2010. Die samenwerking gaat zo ver dat vanaf 1 januari 2010 ook de GGD verantwoordelijk wordt voor het toezicht op gastouderbureaus. Daarvoor deed men dat niet op gastouderbureaus. Klopt dat?

Mevrouw **Derks**:

Ja, dat klopt. Maar dat is inderdaad op gastouderbureaus, maar dat is voor mijn gevoel natuurlijk vanuit toezicht geredeneerd. Vanaf 2010 zijn alle gastouderbureaus en alle voorzieningen voor gastouderopvang onderdeel geworden van het toezicht op de kwaliteitseisen. Toen zijn er kwaliteitseisen gesteld voor gastouderbureaus en voorzieningen voor gastouderopvang. Toen is ook de koppeling met het landelijk register er gekomen, zodat je pas mag starten met het opvangen van kinderen als er een registratie is in het landelijk register. Dat was ook het moment waarop er veel meer kwaliteitseisen waren voor de gastouderopvang.

De heer **Azarkan**:

En hoe was in de jaren daarvoor, 2007, 2008, 2009, de controle op gastouderbureaus?

Mevrouw **Derks**:

Niet. Of tenminste ... Ik weet er ook niet zo veel van. Ik was daar echt niet bij betrokken toen, maar het was niet zo dat ... Ja, vanaf 2010 werd er jaarlijks toezicht gehouden bij alle gastouderbureaus. Dat was echt nieuw.

De heer **Azarkan**:

Ja, helder. Met de wijziging van de Wet kinderopvang wordt bepaald dat het betalingsverkeer tussen ouders en gastouders voortaan via het gastouderbureau zal verlopen. Die geldstroom, van vraagouder naar gastouderbureau naar gastouder, is de kassiersfunctie; zo noemen we die. Het gastouderbureau moet die kassiersfunctie vervullen. Dat is waar de

---

GGD, naast toetsing op kwaliteit, ook op gaat toetsen. Wat moest het koppelen van kwaliteitstoezicht aan toezicht op de administratie en boekhouding van gastouderbureaus opleveren?

Mevrouw **Derks**:

Ik moet even nadenken. Wat moet het opleveren? Nou ja, ze zijn niet voor niks onderdeel vanuit de Wet kinderopvang, vanuit de kwaliteit. Het zijn dus in zijn totaliteit kwaliteitseisen. Aan de administratie zijn eisen gesteld. Er moeten risico-inventarisaties gedaan worden en er moeten contracten ondertekend zijn. Het is dus heel breed waar de administratie aan moet voldoen. De kassiersfunctie is er inderdaad om te bekijken of de geldstromen inzichtelijk gemaakt kunnen worden. Dat is eigenlijk het enige wat de kassiersfunctie inhoudt voor de GGD, dus om te bekijken of er een geldstroom is van vraagouder naar gastouderbureau en van gastouderbureau naar de voorziening voor gastouderopvang.

De heer **Azarkan**:

Toen we er eerder met elkaar over spraken, zei u: de mensen bij de GGD, de inspecteurs, zijn uiterst bedreven in het toetsen op kwaliteit, pedagogisch met name. Hoe werd de kassiersfunctie, de administratief-financiële functie, binnen de GGD ontvangen als nieuwe rol?

Mevrouw **Derks**:

In de tijd dat het bij de GGD ter sprake kwam, hield ik me echt met het landelijk register en andere digitale systemen bezig. Wat je wel ziet, is dat op het moment dat je er een nieuwe taak bij krijgt en je niet geschoold bent in het uitvoeren van fiscale administraties of cijfers ... Je bent daar niet in geschoold. Je bent ook niet deskundig en je weet ook niet goed waarnaar je moet kijken, dus je mist een stukje deskundigheid op een specifiek terrein. Je bent er ook niet voor opgeleid. Je bent geen fiscaal medewerker of accountant. Je kijkt met een pedagogisch geschoolde blik naar de kwaliteit.

De heer **Azarkan**:

U gaf aan: dan misten we weleens wat. Kon het ook voorkomen dat u verkeerde conclusies trok, dat u zei dat het niet in orde was maar dat het dat achteraf gezien wel was of dat er iets bij zat?

Mevrouw **Derks**:

Daar kan ik geen antwoord op geven. Ik heb die inspecties en onderzoeken zelf ook niet uitgevoerd.

De heer **Azarkan**:

Weet u wel waar de aanname op was gebaseerd dat controle op pedagogische kwaliteit kon helpen bij het opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik?

Mevrouw **Derks**:

Als je kijkt naar signalen die we net ook al besproken hebben, die ook gericht zijn op de administratie ... We zagen dat dat ook wel organisaties waren die het wel met meer dingen niet zo nauw namen. Er bestond een relatie: als de administratie niet deugde of er oneigenlijk gebruik was geconstateerd, kon de kwaliteit van de opvang ook minder goed zijn. Dat is ook wat we uiteindelijk getoetst hebben.

De heer **Azarkan**:

En als u zegt "wat we zagen", hoe komt u dat dan te weten? Hoe stelt u dat vast?

Mevrouw **Derks**:

Door het uitvoeren van een inspectieonderzoek. Tenminste, de toezichthouders zien dat in de onderzoeken die ze uitvoeren.

De heer **Azarkan**:

Ja. Maar hoe ontdekt u dan de relatie, de samenhang? U gaf aan: als we zagen dat de zaken financieel en pedagogisch niet op orde waren, dan was er meer kans op oneigenlijk gebruik of misbruik.

Mevrouw **Derks**:

Je kunt het inderdaad per onderzoek zien. Je toetst alle voorwaarden waaraan men moet voldoen. Je toetst dus tegelijkertijd de pedagogische praktijk, maar ook de administratie. Als je dan weet wat mogelijke signalen kunnen zijn en je ziet dat er gebreken zijn aan de kwaliteitseisen, dan valt dat op.

De heer **Azarkan**:

Dan is dat een reden. Dan valt dat op. Wat gebeurde er daarna?

Mevrouw **Derks**:

Dat zijn uiteindelijk zaken die met het ministerie besproken zijn.

De heer **Azarkan**:

Toch even over het ministerie. U gaf in het gesprek met de heer Slootweg

---

aan: de opdrachtgever voor ons is de gemeente. Hoe kwam u dan bij het ministerie uit voor dat soort zaken?

Mevrouw **Derks**:

Het ministerie is verantwoordelijk voor het beleid en de wet- en regelgeving, en is stelselverantwoordelijke. De GGD'en voeren het toezicht op de wet- en regelgeving en het beleid uit. GGD GHOR Nederland vertaalt het beleid voor de GGD'en, zodat zij hun werk goed uit kunnen voeren. Die hebben hun eigen rol daarin. Die kunnen ervoor zorgen dat de kwaliteit van het toezicht goed is en dat het toezicht objectief uitgevoerd wordt. Dan heb je een relatie tussen de verschillende partners, ieder vanuit zijn eigen deskundigheid. Als er vanuit toezicht zaken opvallen, dan bespreek je dat uiteraard met je counterparts.

De heer **Azarkan**:

Toch even, als u me toestaat, mevrouw Derks: u gaf aan dat de gemeente de opdrachtgever was en ook de partij die handhaaft.

Mevrouw **Derks**:

Klopt.

De heer **Azarkan**:

Ik kan me zo voorstellen wat u aangaf, namelijk dat u, als u iets constateert wat niet in orde is, u dat bespreekt met SZW.

Mevrouw **Derks**:

Signalen over toezicht.

De heer **Azarkan**:

Ja. Het lijkt ook logisch dat u zegt: dan gaan we de partij die handhaaft en die ons opdracht geeft in kennis stellen.

Mevrouw **Derks**:

Uiteraard worden die in kennis gesteld. Alle rapporten die een toezichthouder maakt, worden voorzien van een advies, al dan niet voor handhaven. Dat gaat altijd naar de verantwoordelijke gemeente. Als er zaken geconstateerd worden, zijn die ook in het rapport benoemd. Iedere gemeente kan in het rapport van ieder inspectieonderzoek alle bevindingen zien, alsook de conclusies van de GGD, met het advies over handhaven. Alle gemeentes zijn middels het inspectierapport op de hoogte van wat er geconstateerd wordt.

De heer **Azarkan**:

Dat is helder. Ik vroeg me alleen af wat er bij een beleidsdepartement en een stelselverantwoordelijke gebeurde met de signalen. U zei namelijk: we geven die signalen dan aan SZW door.

Mevrouw **Derks**:

Ik ga ervan uit dat die op ambtelijk niveau ook besproken zullen zijn binnen het ministerie. Anders kom je niet tot het verzoek om een project te gaan uitvoeren.

De heer **Azarkan**:

Ja. Die signalen leidden ertoe dat er een project werd uitgevoerd.

Mevrouw **Derks**:

Dat er onder andere een projectvoorstel is gekomen.

De heer **Azarkan**:

Ja. Daar komen we straks nog over te spreken. Een andere maatregel was om de kinderopvangtoeslag pas uit te betalen als de gastouder en het gastouderbureau op kwaliteit waren getoetst. Dat was een van de maatregelen in 2010. Deze maatregel wordt gerealiseerd door de introductie van het landelijk register in 2010; u sprak erover. Gastouders en kinderopvanginstellingen worden pas in het register opgenomen als zij op kwaliteit zijn getoetst. Als zij niet in het register staan, wordt de kinderopvangtoeslag niet aan de ouder uitbetaald. Hoe veranderde de komst van het landelijk register het toezicht op de kinderopvang?

Mevrouw **Derks**:

Ik weet niet of dat het toezicht zozeer veranderde. Op het moment dat een houder van een kinderopvangvoorziening wil starten, moet hij/zij een aanvraag indienen bij de gemeente. Uiteindelijk komt er een opdracht voor een onderzoek voor registratie. Er wordt getoetst. Vanaf het moment dat de toezichthouder redelijkerwijs vast kan stellen dat je gaat voldoen aan de eisen waar je op dat moment aan kan voldoen en denkt dat je gaat voldoen als je start, dan zal er een advies tot registratie gegeven worden. Op het moment dat je geregistreerd bent, ontstaat er pas een recht voor de vraagouders op kinderopvangtoeslag als zij gebruikmaken van de betreffende organisatie.

De heer **Azarkan**:

Wijzigde de wijze van toezicht omdat er een landelijk register was?

Mevrouw **Derks**:

Volgens mij is de wijze van toezicht niet zozeer veranderd.

De heer **Azarkan**:

Helder. Ik geef het woord aan de heer Slootweg.

De heer **Slootweg**:

Ik wil het nu over de gegevensuitwisseling hebben tussen de Belastingdienst en de GGD. Door de wijziging van de Wet kinderopvang krijgt de GGD vanaf 2010 ook de mogelijkheid om gebruik te maken van informatie en gegevens van de Belastingdienst. Waarom was het voor de GGD noodzakelijk om toegang te hebben tot de informatie van de Belastingdienst?

Mevrouw **Derks**:

"Noodzakelijk" is misschien een groot woord. Het is een hulpmiddel waar je gebruik van kunt maken bij het uitoefenen van toezicht.

De heer **Slootweg**:

Om wat voor type informatie die daar echt voor van belang is, gaat het dan?

Mevrouw **Derks**:

Dan gaat het vooral over aantallen. Je wil zien hoeveel gastouders of voorzieningen voor gastouderopvang er gekoppeld zijn aan een gastouderbureau. Je wil zien hoeveel vraagouders er gekoppeld zijn aan de betreffende voorziening voor gastouderopvang. Je wil ook zien hoeveel kinderen aan een bepaalde gastouder of voorziening voor gastouderopvang gekoppeld zijn. Waarom wil je dat zien? Omdat je wil toetsen of mensen voldoen aan bijvoorbeeld een beroepskracht-kindratio. U doelde daarstraks op het aantal kinderen die bij de buurvrouw aanwezig zijn. Daar zijn eisen aan gesteld. Op het moment dat je als toezichthouder weet hoeveel kinderen daar zijn in een bepaalde leeftijdscategorie, dan kun je daar in je toezicht rekening mee houden. Om dat soort gegevens gaat het. Het is inderdaad niet zozeer de informatie van mevrouw Jansen met naam en toenaam, want er staan geen namen bij. Het enige wat erin staat, is een geboortedatum van de kinderen om te kunnen vaststellen of de beroepskracht-kindratio voldoende is.

De heer **Slootweg**:

Het gaat dan dus met name om cijfers om een aantal ratio's te kunnen achterhalen.

Mevrouw **Derks**:

Precies.

De heer **Slootweg**:

En die zijn dan behulpzaam bij het toezicht.

Mevrouw **Derks**:

Dat klopt. Want op het moment dat je weet dat een gastouderbureau een aantal koppelingen heeft met vraagouders die toeslagen aanvragen – dat haal je uit het systeem – dan weet je als toezichthouder ook hoeveel contracten je moet zien. Blijkt vanuit de Belastingdienst dat er twintig mensen gekoppeld zijn en zie je in de administratie maar vijf contracten, dan ga je doorvragen. Het is behulpzaam bij het uitvoeren van de toezichtstaken.

De heer **Slootweg**:

Helpen die cijfers dan ook bij het onderkennen van eventueel oneigenlijk gebruik of misbruik?

Mevrouw **Derks**:

Nou ja, op het moment dat de administratie niet klopt, kun je daar een relatie tussen zien. Dat hebben we net natuurlijk ook al besproken: op het moment dat je weet dat contracten niet volledig zijn en je verschillen ziet in de administraties, dan kan dat een signaal zijn.

De heer **Slootweg**:

Had de GGD na de wijziging van de Wet kinderopvang in 2010 contact met de Belastingdienst over misbruik en oneigenlijk gebruik bij gastouderbureaus?

Mevrouw **Derks**:

In 2010, bedoelt u?

De heer **Slootweg**:

Ja.

Mevrouw **Derks**:

Ja, er was wel contact met de Belastingdienst.

De heer **Slootweg**:

En wat was de aard van dat contact?

Mevrouw **Derks**:

Dat was incidenteel. Ik praat nu inderdaad over een periode waarvan ik weet dat een collega met de Belastingdienst contact heeft gehad, want ik ben pas echt veel later bij de gastouderopvang betrokken.

De heer **Slootweg**:

Oké. Was er ook contact over deze gastouderbureaus met het ministerie van Financiën? Zat er nog een onderscheid tussen de Belastingdienst en Financiën?

Mevrouw **Derks**:

Niet dat ik weet.

De heer **Slootweg**:

En het ministerie van Sociale Zaken?

Mevrouw **Derks**:

Ik heb alleen maar contact gehad met het ministerie van SZW. In de periode dat het nog onder OCW viel, was ik daar niet bij betrokken.

De heer **Slootweg**:

Met SZW had u het contact over misbruik en oneigenlijk gebruik bij de gastouderbureaus.

Mevrouw **Derks**:

Nee, ikzelf ook niet eens. Je hebt dan een project en een projectleider. Dat zijn ook diegenen die in ambtelijk overleg waren. Ik ben zelf niet bij die overleggen geweest.

De heer **Slootweg**:

Welke afspraken zijn er na de wijziging van de Wet kinderopvang gemaakt over het doorgeven van signalen van misbruik en oneigenlijk gebruik aan elkaar, dus tussen de Belastingdienst en de GGD?

Mevrouw **Derks**:

Er zijn geen afspraken gemaakt.

De heer **Slootweg**:

Er zijn géén afspraken gemaakt.

Mevrouw **Derks**:

Er zijn geen afspraken gemaakt, zo van: je moet na ieder onderzoek melden of je wel of niet iets ziet. Het enige wat er is afgesproken, is dat er een meldpunt is gekomen, zodat je makkelijk signalen kon delen als die er zouden zijn. Maar er zijn geen afspraken, zo van: je moet per maand, per kwartaal of na ieder inspectieonderzoek gegevens delen over wat je ziet.

De heer **Slootweg**:

Nee. En zijn er dan eigenlijk ook geen afspraken gemaakt over welk type informatie er wordt gedeeld? U had het namelijk over de cijfers en daar leken toch wel iets van regels rond te zijn, over leeftijden et cetera.

Mevrouw **Derks**:

Dat is vanuit de Belastingdienst naar de GGD. Ik dacht u net bedoelde ...

De heer **Slootweg**:

Bij deze vragen gaat het met name om de wisselwerking.

Mevrouw **Derks**:

Nee, ik zei al: de GGD gebruikt vooral de cijfers. Op het moment dat er bij een gastouderbureau geconstateerd wordt "ik heb het idee dat er iets niet klopt", dan kan dat gedeeld worden. Maar er zijn geen regels vastgelegd over wat, hoe en hoeveel.

De heer **Slootweg**:

Hoe werd beoordeeld of een signaal op de een of andere manier moest worden opgevolgd bij de GGD? Als u dus van de Belastingdienst een signaal ontvangt, hoe beoordeelt u dan dat dit aanleiding is om toch nog eens even een keer scherper te gaan kijken? Waren daar afspraken over of handvatten voor?

Mevrouw **Derks**:

Nee. Het enige is dat je vanuit de zwaarte van een onderzoek kunt meewegen welke signalen van derden er binnengekomen zijn. Dat is niet alleen vanuit de Belastingdienst; het kunnen ook signalen vanuit de gemeente, de politie of vanuit ... Nou ja, dat kan de zwaarte van het toezicht meebepalen.

De heer **Slootweg**:

Als er dan toch een signaal was waarvan gedacht werd "mmm, daar moeten

---

we eens nader naar kijken", wat gebeurde er dan precies? Hoe werd daar opvolging aan gegeven?

Mevrouw **Derks**:

Je kunt als toezichthouder een incidenteel onderzoek uitvoeren als daar aanleiding toe is.

De heer **Slootweg**:

Maar er was niet ergens zoiets als "als het signaal er zo en zo uitzag, dan volgde ..."

Mevrouw **Derks**:

Nee.

De heer **Slootweg**:

En wie bepaalde dat dan?

Mevrouw **Derks**:

De toezichthouder, de GGD, bepaalt uiteindelijk, ook in samenspraak met de gemeente, welke onderzoeken er uitgevoerd worden.

De heer **Slootweg**:

In 2013 wordt er een meldpunt voor signalen ingericht bij de Belastingdienst, waaraan de verschillende GGD'en in Nederland signalen en vermoedens van fraude kunnen doorgeven. Dat is dus eigenlijk vanuit de GGD richting de Belastingdienst. GGD-inspecteurs waren getraind in toezicht op kwaliteit. Maar hoe signaleerden zij dan financiële problemen bij gastouderbureaus?

Mevrouw **Derks**:

Ze constateren op het gebied van de administratie natuurlijk alleen maar datgene waarvan ze op basis van kwaliteitseisen naar kijken. Dus u noemt het financiële problemen, maar ik kijk naar wat er in de Wet kinderopvang staat aan eisen op het gebied van de administratie. Dat is hetgeen waar zij ook naar konden kijken.

De heer **Slootweg**:

Dat gebeurde dan ook bij vermoedens van fraude? Zo van: de administratie klopt niet en we kunnen er eigenlijk ook niet ...

Mevrouw **Derks**:

We zijn als toezichthouder geen opsporingsambtenaren. Het is ook totaal de

---

rol niet om op die manier naar de administratie te kijken. Dus we zijn geen opsporingsmensen voor fraude. Je kunt alleen maar toetsen waarvoor je bevoegd bent, en dat waren de Wet kinderopvang en de kwaliteitseisen. Je kunt dingen die opvallen, doorgeven.

De heer **Slootweg**:

Is dit moment, 2013, dan eigenlijk ook het moment waarop er een soort structurele gegevensuitwisseling tussen de Belastingdienst en de GGD gaat plaatsvinden of was dat er op een ander moment al?

Mevrouw **Derks**:

Sorry, ik heb het eerste stuk van de vraag niet heel goed gehoord.

De heer **Slootweg**:

Het is heel goed dat u me dat dan nog eens laat formuleren. Is 2013, het moment waarop dat meldpunt wordt ingericht, eigenlijk ook het moment waarop er structurele gegevensuitwisseling gaat plaatsvinden tussen de Belastingdienst en de GGD, of was dat al op een eerder moment?

Mevrouw **Derks**:

Nee, ik denk zelfs dat het eerder later dan eerder is. Toen wij in 2014 met het project startten, was het helemaal geen vanzelfsprekendheid dat de gegevens opgevraagd werden bij de Belastingdienst – daar hadden we het al eerder over – om die te gebruiken bij het toezicht. Men was er niet mee bekend. Nou ja, er waren genoeg redenen om dat misschien niet te gebruiken. Het was geen verplichting. Het is nooit een verplichting geweest om gegevens vanuit een andere counterpart te gebruiken.

De heer **Slootweg**:

Maar ik begrijp dat het wel nodig was om op een goede manier toezicht te houden, toch?

Mevrouw **Derks**:

Ja, dat is later steeds ... Ik bedoel, we hebben natuurlijk vanuit GGD GHOR Nederland ook wel een rol gehad in ervoor zorgen dat er voldoende scholing was om instructies te maken voor de toezichthouders om die taak beter te kunnen uitvoeren.

De heer **Slootweg**:

Welke afspraken zijn er gemaakt over de gegevensuitwisseling die dan plaatsvindt? U zei eerder: er waren eigenlijk niet zo veel afspraken. Het gaat

---

dan toch steeds meer plaatsvinden, omdat het een onderdeel is van het toezicht, dus je denkt dan dat je dan ook steeds meer afspraken gaat maken. Of is dat een rare gedachte?

Mevrouw **Derks**:

Nee. Ik weet geen afspraken die daarover gemaakt zijn. Ik bedoel, we weten welke gegevens er opgevraagd konden worden. Doordat je die steeds meer leert gebruiken bij het uitoefenen van toezicht, werden die frequenter aangevraagd. Maar er zijn niet echt afspraken gemaakt. Kijk, er is natuurlijk ook bekeken in hoeverre het aan de AVG voldoet. Dus het moet wel aan eisen voldoen, maar bij mijn weten zijn er geen afspraken gemaakt over hoe en wat.

De heer **Slootweg**:

Maar dan hoop ik toch dat u de commissie even kunt helpen, want u zegt: er zijn geen afspraken. Maar aan de andere kant was er ook de voorloper van de AVG, de Wet bescherming persoonsgegevens. Is dat dan geen vertrekpunt? Wordt niet nagegaan of het daaraan voldoet?

Mevrouw **Derks**:

Uiteraard. Uiteraard is er gekeken of het voldoet en daarom staan er ook geen persoonsgegevens in de overzichten die we krijgen. Daar staan geen namen bij: geen namen van vraagouders, geen namen van gastouders, geen namen van kinderen en geen bsn-nummers. Het enige persoonskenmerk dat erop staat, is de geboortedatum van kinderen. Die heb je namelijk weer nodig voor de uitoefening van je taak. Ik bedoel, er komen verder helemaal geen persoonsgegevens vanuit die overzichten.

De heer **Slootweg**:

Nee. Dus op mijn vraag wat dan eigenlijk de wettelijke basis was om tot deze informatie, deze gegevensuitwisseling, te komen, is het antwoord dat die er eigenlijk niet was, omdat daarover ook geen harde afspraken waren gemaakt.

Mevrouw **Derks**:

In de Wet kinderopvang staat natuurlijk een artikel over dat de Belastingdienst gegevens uit mag wisselen met de GGD. Dat is het enige wettelijke kader voor de uitwisseling van de Belastingdienst naar de toezichthouder. Als u dat bedoelt met "afpraak", dan is dat het wettelijke kader voor de gegevensuitwisseling.

De heer **Slootweg**:

In samenwerking met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid komt het project Landelijk coördinatiecentrum GGD NL toezicht kwaliteit kinderopvang tot stand. U zat in dat projectteam. Onderdeel van dit project was het realiseren van een convenant tussen de gemeenten, de GGD en de Belastingdienst om gegevensuitwisseling te optimaliseren. Waarom vond de GGD een convenant van belang?

Mevrouw **Derks**:

Als ik terugkijk naar het project en het voorstel van het project zoals dat toentertijd is besproken, dan zie ik dat in het projectvoorstel heeft gestaan dat gedurende het project onderzocht zou worden of aanvullende maatregelen nodig zijn om gegevens uit te wisselen. Dat zou dan in de vorm kunnen zijn van een gegevensconvenant tussen verschillende partijen. Dus het is een project dat je uitvoert en waarbij je ook kijkt: hebben we voldoende basis en is het voldoende om gegevens uit te wisselen, zoals we dat nu doen? Dat is inderdaad iets wat je gedurende de projectperiode onderzocht. We hebben daar natuurlijk ook naar gekeken. Tussen de Belastingdienst en de GGD'en was natuurlijk al bij wet geregeld dat er gegevens uitgewisseld konden worden, maar hoe zit het bijvoorbeeld met de Belastingdienst en gemeenten? Een gemeente kan bijvoorbeeld geen voorziening voor gastouderopvang of een andere voorziening voor kinderopvang uitschrijven op basis van fraude of vermoeden van misbruik en/of oneigenlijk gebruik. Zou dat helpen? Nou, op die manier hebben we daarnaar gekeken. Uiteindelijk is de conclusie geworden dat de toezichthouders en de gemeenten al een relatie hebben, en dat de Belastingdienst wettelijk met de GGD'en mag uitwisselen, en dat er dus geen grond meer was om een convenant op te stellen. Er is dus ook geen convenant opgesteld. Gedurende het project is eigenlijk gebleken dat het dus niet nodig was om dat te regelen, en dat als er al verbeteringen zouden moeten plaatsvinden, dat dan wettelijk gedaan moest worden en dus niet door middel van een convenant, maar door uiteindelijk heel goed naar de wet- en regelgeving te kijken om op die manier de borging van de gegevensuitwisseling te regelen, zeg maar. Toen hebben we het onderzocht en het is er niet gekomen gedurende het project.

De heer **Slootweg**:

Ik probeer dit toch even heel goed te begrijpen. In eerste instantie gaf u aan dat eigenlijk al in de Wet kinderopvang geregeld was dat er gegevens mochten worden uitgewisseld tussen de Belastingdienst en de GGD. Dan is er schijnbaar toch ergens een roep om tot een convenant te komen tussen

---

gemeenten, GGD en Belastingdienst. Later blijkt dat dat niet mogelijk is, omdat er al een wet is. Maar dan is er toch ergens een moment geweest ...

Mevrouw **Derks**:

Ik heb niet gezegd dat dat niet mogelijk is.

De heer **Slootweg**:

... dat die roep om een convenant er was, toch, of niet?

Mevrouw **Derks**:

Het is heel bijzonder. Waarom in het projectvoorstel van SZW is komen te staan dat er een convenant moet komen, weet ik niet. Het is wel overgenomen in het projectvoorstel waar ik zelf bij betrokken ben geweest en we hebben het onderzocht. Uiteindelijk is er geen convenant gekomen.

De heer **Slootweg**:

Nee. Dus SZW wilde eigenlijk heel graag dat er een convenant zou komen tussen deze drie partijen: gemeenten, GGD en de Belastingdienst. Eigenlijk zou dat al niet hoeven, want het stond in de Wet kinderopvang. Op een gegeven moment gaat dat convenant niet door. Wat was de reactie van SZW op het gegeven dat het convenant niet nodig was?

Mevrouw **Derks**:

Dat weet ik echt niet meer.

De heer **Slootweg**:

Dat weet u niet.

Mevrouw **Derks**:

Nee. Kijk, vanuit het project ...

De heer **Slootweg**:

Maar ja, als je een project opzet om tot zo'n convenant te komen en het is ...

Mevrouw **Derks**:

Nee, het was niet een project ... Er was in het project opgenomen om te onderzoeken of het daadwerkelijk nodig was. Dat is wat anders dan: wij hebben een project ingericht om te komen tot. Dat vind ik echt wel een verschil.

De heer **Slootweg**:

Ja, oké. Het was dus eigenlijk om te onderzoeken of dat convenant nodig was, ondanks dat er eigenlijk al een wettelijke basis lag.

Mevrouw **Derks**:

Ja, er zijn meer projecten waarin niet alle projectdoelen gehaald worden.

De heer **Slootweg**:

Nee. Nee. Om het nog even heel helder te hebben: dat convenant komt er ten slotte niet, omdat er eigenlijk geconstateerd is dat er al een wettelijke basis lag voor die gegevensuitwisseling, want die zit voor een deel in de Wet kinderopvang, en voor de verhouding die er bestaat tussen gemeenten en de GGD's op het gebied van handhaving.

Mevrouw **Derks**:

Ja. En om bij wet de bevoegdheden van een gemeente te regelen om op basis van signalen iets te kunnen doen rondom de kinderopvang als dat nodig zou zijn.

De heer **Slootweg**:

In de eindrapportage van het project staat dat de GGD meerdere keren vroeg om toch tot een soortement convenant te komen. Heb ik dat juist of niet?

Mevrouw **Derks**:

Dan moet u mij zeggen op welk projecteindverslag u doelt.

De heer **Slootweg**:

Zeg maar de eindrapportage van het project Landelijk coördinatiecentrum GGD Nederland toezicht kwaliteit kinderopvang.

Mevrouw **Derks**:

Ik baseer me op het openbare rapport ... dus ik weet niet op welke pagina u dat leest.

De heer **Slootweg**:

Ja, ik zit hier even te kijken. ... Als u mij ook even een moment geeft, want over de ...

Mevrouw **Derks**:

Ja, hoor.

De heer **Slootweg**:

Misschien gaan we nu beter door en kijk ik daarna even of ik hier nog op terug kan komen.

Mevrouw **Derks**:

Ja, want het is wel prettig als we op basis van dezelfde documenten praten.

De heer **Slootweg**:

Precies. Zeker. Waren er gevolgen voor de manier waarop de GGD en de Belastingdienst gegevens uitwisselen, doordat het convenant er niet is gekomen?

Mevrouw **Derks**:

Nee.

De heer **Slootweg**:

Oké. Dan is toch ook van belang welke gegevens wel en welke niet mogen worden uitgewisseld. Er is dus geen convenant. Is dan toch op een bepaalde manier vastgelegd welke gegevens je met elkaar gaat uitwisselen?

Mevrouw **Derks**:

Niet dat ik weet.

De heer **Slootweg**:

Nee. En wat waren de gevolgen van het ontbreken van een convenant voor de bescherming van de persoonsgegevens van individuele burgers? Had dat nog gevolgen?

Mevrouw **Derks**:

Dat denk ik niet, want in de gegevens die de GGD'en ontvangen vanuit de Belastingdienst, staan verder geen gegevens die herleidbaar zijn.

De heer **Slootweg**:

Nee, dus dat er ten slotte geen convenant is waarin er afspraken worden gemaakt op basis waarvan gegevens worden uitgewisseld, kan op zichzelf geen impact hebben gehad voor de burgers?

Mevrouw **Derks**:

Niet dat ik weet, niet dat het gedurende het project of daarna als belemmering zou zijn ervaren bij het toezicht.

De heer **Slootweg**:

Dan gaat het verhoor nu verder met de heer Azarkan en ga ikzelf even zoeken op welke pagina het staat.

Mevrouw **Derks**:

Dat is prima.

De heer **Azarkan**:

Dank, collega Slootweg. Mevrouw Derks, ik zou graag met u willen kijken naar 2014. Dat is wanneer het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid opdracht geeft tot het project Kwaliteitsverbetering en fraudebestrijding gastouderopvang, oftewel KEF. Dit was een samenwerking tussen onder andere de GGD, de Belastingdienst, SZW en VNG, als ik het mij goed herinner. U was projectleider van dit project. Klopt dat?

Mevrouw **Derks**:

Ik was operationeel projectleider.

De heer **Azarkan**:

Operationeel?

Mevrouw **Derks**:

Dat is de uitvoerende projectleider van het project. De projectleider zat bij SZW.

De heer **Azarkan**:

En wie was dan de projectleider bij SZW?

Mevrouw **Derks**:

Dat was mevrouw Tulus.

De heer **Azarkan**:

Ik probeer dat goed te snappen.

Mevrouw **Derks**:

We hebben een opdracht gekregen vanuit SZW, althans GGD GHOR Nederland heeft de opdracht gekregen om de operationele projectuitvoering te organiseren. Dat was ik, de operationele projectleider van het project. Ik organiseerde het project, ik bewaakte het budget, ik maakte het voorstel, ik zorgde dat de onderzoeken uitgevoerd konden worden, dus echt de projectuitvoering.

De heer **Azarkan**:

Dat is ook waar we het over gaan hebben: ...

Mevrouw **Derks**:

Prima.

De heer **Azarkan**:

... de uitvoering van het project Kwaliteitsverbetering en fraudebestrijding gastouderopvang, oftewel KEF. U was daar ...

Mevrouw **Derks**:

Ik vind het heel bijzonder dat u die afkorting gebruikt. Ik heb het gedurende het project nooit zo benoemd.

De heer **Azarkan**:

KEF bedoelt u?

Mevrouw **Derks**:

Ja, precies.

De heer **Azarkan**:

Hoe noemde u het dan? Laat ik het u gemakkelijk maken. Hoe heette dat?

Mevrouw **Derks**:

Gewoon de volledige naam zoals die in het voorstel staat.

De heer **Azarkan**:

Dan noem ik het Kwaliteitsverbetering en fraudebestrijding gastouderopvang. U was projectleider van dit project.

Mevrouw **Derks**:

Dat klopt.

De heer **Azarkan**:

Wat was de aanleiding om het project te starten?

Mevrouw **Derks**:

De aanleiding was natuurlijk de voorgeschiedenis: het misbruik, het oneigenlijk gebruik en de fraude die al eerder geconstateerd waren. Een dergelijke samenwerking tussen de toezichhouders van de GGD en de toezichhouders, controlemedewerkers vanuit de Belastingdienst was er nooit

---

eerder geweest, dus dat vernieuwend. Het paste in het beleid van SZW, in het beleid dat er toen gevoerd werd. Het was een kans om door de samenwerking enerzijds het toezicht te versterken, de handhaving te versterken maar ook de kwaliteit te versterken.

De heer **Azarkan**:

Ja. Wat was de opdracht van het project?

Mevrouw **Derks**:

Het project had drie doelen: de kwaliteit van het toezicht en de handhaving te versterken; de kwaliteit van de kinderopvang, van de gastouderopvang te versterken, en het beter kunnen herkennen en begrijpen van signalen van misbruik en oneigenlijk gebruik.

De heer **Azarkan**:

Nu gaf u aan de heer Slootweg aan: onze organisatie, wij zijn geen fraudebestrijders.

Mevrouw **Derks**:

Nee, dat klopt.

De heer **Azarkan**:

Maar nu heette het project: kwaliteitsverbetering en fraudebestrijding.

Mevrouw **Derks**:

Ja. Het was ook een samenwerking met de Belastingdienst.

De heer **Azarkan**:

De GGD leverde de projectleider. Dat was u.

Mevrouw **Derks**:

Ja, en de toezichthouders van de GGD hebben het uitgevoerd, in gezamenlijkheid met de controlemedewerkers van de Belastingdienst.

De heer **Azarkan**:

Klopt, maar dat betekent dat een deel van de GGD-mensen aan de slag ging met fraudebestrijding.

Mevrouw **Derks**:

Nee, met het herkennen en erkennen van signalen van misbruik en

---

oneigenlijk gebruik. We zijn niet gezamenlijk op pad gegaan om fraude te bestrijden of om fraude op te sporen.

De heer **Azarkan**:

Begrijp ik het dan goed dat u wel het eerste deel deed, namelijk dat mensen van de GGD, samen met een aantal anderen, op basis van signalen en andere informatie concludeerden dat ergens wellicht sprake was van fraude, waarna anderen daarmee aan de slag gingen?

Mevrouw **Derks**:

De onderzoeken zijn gezamenlijk uitgevoerd gedurende de projectperiode. Er zijn 77 gastouderbureaus bezocht. Dat waren de normale onderzoeken, dus de normale, jaarlijkse inspectieonderzoeken die zijn uitgevoerd. Het verschil was dat ze nu samen voorbereid en uitgevoerd zijn, waarbij de rol van de Belastingdienst met name was om de toezichthouder van de GGD mee te nemen in "waar kijk je nou naar, wat kun je nou zien en wat zouden nou zaken zijn die opvallen?", om de toezichthouder van de GGD te leren om ook op dat aspect van de administratie meer zicht te krijgen. Dat is namelijk niet iets is wat vanuit de toezichthouders ... We hadden het er in het begin natuurlijk al over dat met name vanuit de pedagogische blik naar toezicht op opvangorganisaties werd gekeken.

De heer **Azarkan**:

Ik zal de vraag iets anders stellen, want ik merk dat u lang nodig heeft om te antwoorden. Dat kan natuurlijk ook aan mijn vraagstelling liggen. Het gaat mij erom vast te stellen hoe logisch het is dat de GGD een projectleider levert die kwaliteitsverbetering én fraudebestrijding gaat coördineren. Ik probeer dat te begrijpen.

Mevrouw **Derks**:

Ja, what's in a name van het project? Ik bedoel ...

De heer **Azarkan**:

Nee, maar het heette niet Picknicken met gastouderbureaus.

Mevrouw **Derks**:

Nee, dan was ik ook geen projectleider geworden, denk ik.

De heer **Azarkan**:

Maar waarom wel bij Kwaliteitsverbetering en fraudebestrijding?

Mevrouw **Derks**:

De samenwerking. Het is een naam die gekozen is vanuit de samenwerking om de onderzoeken uit te voeren. Je gaat niet voor niks verschillende partijen bij elkaar zetten.

De heer **Azarkan**:

Ja, maar dat is helder. Wat was de rol van de GGD in dit project?

Mevrouw **Derks**:

De rol van de GGD was het uitvoeren van de 77 onderzoeken. De GGD'en hebben dus toezicht gehouden bij de 77 gastouderbureaus, wat de normale, reguliere taak was.

De heer **Azarkan**:

Ja. Ik kom zo even op de selectie van die 77, maar het ging me specifiek om de rol van de GGD binnen dat samenwerkingsverband. Waarom wilde u eigenlijk projectleider worden? Wat was uw overweging om daar projectleider van te worden?

Mevrouw **Derks**:

Een nieuwe uitdaging.

De heer **Azarkan**:

En waarom specifiek op dit domein?

Mevrouw **Derks**:

Omdat ik vanaf 2012 iets meer in de inhoudelijke kinderopvang terechtgekomen ben. Toen kwam dit naar voren en heb ik gezegd: ik wil dit wel op me nemen.

De heer **Azarkan**:

Ja. Als onderdeel van de samenwerking kreeg de GGD ook de taak om de boekhouding van gastouderbureaus te bekijken. Daar hebben we eerder over gesproken.

Mevrouw **Derks**:

Dat zijn gewoon de kwaliteitseisen zoals die in de Wet kinderopvang staan.

De heer **Azarkan**:

Klopt. Voorheen – dat hadden we al vastgesteld – keken ze alleen naar de kwaliteit van de kinderopvang, pedagogiek, veiligheid, vog's. Weet u nog

---

waarom die controle dan bij de GGD werd belegd en niet bij een andere organisatie?

Mevrouw **Derks**:

Nee.

De heer **Azarkan**:

Heeft u daar wel naar gevraagd? Hebben collega's erover gesproken? Was het logisch?

Mevrouw **Derks**:

Nee. Het enige wat we ... Gedurende het project is wel ter sprake gekomen of het überhaupt handig was. Maar dat was echt in een tijd dat ik gewoon helemaal niet met inhoudelijk toezicht op wat voor kinderopvangorganisaties dan ook bezig was. Ik was echt bezig met de digitalisering van de systemen, dus ik ben niet bij de gesprekken geweest. Ik kan het u niet zeggen. Anders zou ik mijn invulling geven van hoe het misschien geweest zou kunnen zijn, en dat is niet de bedoeling.

De heer **Azarkan**:

In het voortgangsverslag van het project staat dat de inspecteurs van de GGD in de pilotfase ondersteund werden door controlemedewerkers van de Belastingdienst bij het beoordelen van de administratie. Hoe zag die ondersteuning eruit?

Mevrouw **Derks**:

De onderzoeken werden gezamenlijk voorbereid, dus de informatie die anders opgevraagd kon worden, nam de betreffende controlemedewerker van de Belastingdienst mee. Dus we hebben gezamenlijk gekeken: wat speelt er en wat speelde er in het verleden? Je gaat dat onderzoek dus echt voorbereiden. Die voorbereiding is gezamenlijk gedaan. De onderzoeken ter plekke zijn ook gezamenlijk gedaan, dus ook de uitvoering. De toezichthouder van de GGD was in the lead, omdat dat gewoon het reguliere onderzoek was. De controlemedewerkers van de Belastingdienst zijn mee geweest. Die hebben ook gekeken in de administratie en hebben adviezen gegeven aan de toezichthouder, van: je zou misschien hier eens dieper kunnen kijken. Op het moment dat je 50 gastouders hebt, is een steekproef van 2 dan een goede steekproef? Als je dan bij die 2 iets vindt, zegt dat dan ook iets over de 48 andere? Dus: hoe kun je zaken beoordelen die je ziet in de administratie? Vervolgens werden de bevindingen geregistreerd in het inspectierapport en ging dat, al dan niet met een handhavingsadvies, naar

---

de gemeenten. De gemeenten zijn op hun beurt gedurende het project weer met handhavingsjuristen ondersteund door de VNG, ook om te kijken of je misschien de handhaving kunt verbeteren en versterken. Het is dus echt een cirkel in de samenwerking. Dat is hoe de onderzoeken zijn uitgevoerd.

De heer **Azarkan:**

Wat was de functie van de mensen die die ondersteuning gaven aan de GGD vanuit de Belastingdienst? Wat was hun functie precies?

Mevrouw **Derks:**

Controlemedewerkers, toezichthouders. Het zal een naam ... Maar goed, het waren controlemedewerkers.

De heer **Azarkan:**

Controlemedewerkers die daar ervaring mee hadden?

Mevrouw **Derks:**

Operationele, uitvoerende mensen.

De heer **Azarkan:**

Die konden dat overdragen.

Mevrouw **Derks:**

Zeker.

De heer **Azarkan:**

Kunt u aangeven hoe deze manier van samenwerken hielp bij het toezicht houden en bij het verhogen van de kwaliteit van de kinderopvang?

Mevrouw **Derks:**

De kwaliteitseisen op het gebied van administratie maken onderdeel uit van het reguliere toezicht. Ik denk zeker dat door de zaken die de toezichthouders geleerd hebben gedurende het project, dus door beter naar de administratie te kijken, ook echt de kwaliteit van het toezicht verbeterd is. Op het moment dat de kwaliteit van het toezicht verbetert en je meer zaken signaleert, versterk je uiteindelijk ook de kwaliteit van de kinderopvang, in dit geval de gastouderopvang.

De heer **Azarkan:**

Na de pilot worden richtlijnen opgesteld om GGD-inspecteurs handvaten te

---

geven om de boekhouding van gastouderbureaus te beoordelen. Wie heeft die richtlijnen opgesteld?

Mevrouw **Derks**:
GGD GHOR Nederland.

De heer **Azarkan**:
Oké. Waren die richtlijnen voor GGD-inspecteurs afdoende om goed toezicht te houden en de problemen met de boekhouding te signaleren?

Mevrouw **Derks**:
Zoals ik teruggehoord heb, was men blij met de richtlijnen die zijn opgesteld.

De heer **Azarkan**:
Dan iets over risicoprofielen en selectie. U sprak net al over 77 bureaus. Vanuit het project Kwaliteitsverbetering en fraudebestrijding gastouderopvang worden gastouders geselecteerd voor nadere inspectie. In een van de rapportages van het project staat: "De te onderzoeken gastouderbureaus zijn door de GGD, gemeenten en Belastingdienst gezamenlijk geselecteerd. De GGD heeft hiervoor gebruikgemaakt van de interne risicoprofielen". Om wat voor risicoprofielen ging het?

Mevrouw **Derks**:
Ik kan wel uitleggen hoe de risicoprofielen vanuit toezicht gebruikt worden. De risicoprofielen, of het model risicoprofiel, die door GGD GHOR Nederland ontwikkeld zijn, worden door de toezichthouders gebruikt om de mate van zorgen aan te geven over de kwaliteit van de kinderopvang. Je wil eigenlijk naarmate je je meer zorgen maakt, beter en dieper kijken. Daardoor loopt de kleur op. Het is dus een instrument dat je gebruikt bij het bepalen van de diepte van je onderzoek. Het zegt dus niks over de kwaliteit, het zegt meer: we zouden bij dit gastouderbureau of bij dit kinderdagverblijf iets meer tijd willen gebruiken voor het uitvoeren van dat onderzoek. Het is dus meer voor een bedrijfsmatige manier van het plannen van onderzoeken dan dat het iets zegt over de kwaliteit. Het is dus ook geen oordeel. Het is een instrument dat gebruikt wordt om inspectie te kunnen plannen. Het is risicogestuurd toezicht, dus je wil je toezicht toespitsen op de organisaties waarover je je de meeste zorgen maakt.

De heer **Azarkan**:
Waar zijn die zorgen dan op gebaseerd?

Mevrouw **Derks**:

Dat kan zijn op de geschiedenis. Je kijkt naar de inspectiegeschiedenis: hoe ging het in voorgaande jaren? Wat is er met de opvolging van eventuele handhaving gebeurd? Zijn er klachten? Zijn er signalen? Dat kan ook zijn het al dan niet gebeuren van ernstige ongelukken. Een breed scala aan onderwerpen kan bepalen dat je meer en dieper gaat kijken.

De heer **Azarkan**:

Begrijp ik dan goed dat de bundeling van die informatie leidde tot het toekennen van een kleur, waarbij het zo was dat hoe donkerder de kleur, hoe sneller, hoe vaker of hoe intensiever je werd gecontroleerd?

Mevrouw **Derks**:

Intensiever.

De heer **Azarkan**:

Ah, oké. Weet u vanaf wanneer die risicoprofielen werden gebruikt?

Mevrouw **Derks**:

Niet precies. Het project is in 2014 gestart. Toen waren er al risicoprofielen, dus in ieder geval vanaf 2014. Ik durf niet ...

De heer **Azarkan**:

Heeft de GGD bij de ontwikkeling van de risicoprofielen getoetst of persoonsgegevens voldoende waren beschermd?

Mevrouw **Derks**:

Ik snap de relatie tussen persoonsgegevens en het risicoprofiel niet. Het risicoprofiel is een instrument waar geen persoonsgegevens in staan. De gegevens die nodig zijn voor toezicht, staan in een inspectieonderzoek, in een rapport. Het risicoprofiel zelf is een instrument waarmee je een kleur bepaalt en een kleur bepaalt of een inspectie zes, acht, tien of twaalf uur duurt. Maar in het model zelf zitten geen NAW-gegevens, die beschermd zouden moeten worden.

De heer **Azarkan**:

Dat kan. U zegt dus: dat is niet aan de orde, er waren geen persoonsgegevens verwerkt in het risicoprofiel.

Mevrouw **Derks**:

Nee.

De heer **Azarkan:**

Helder. Welke rol speelden risicoprofielen van de GGD bij de fraudebestrijding bij gastouderbureaus?

Mevrouw **Derks:**

De risicoprofielen of de kleuren zijn meegenomen in de selectie van de bureaus als een van de criteria om met elkaar te kijken welke gastouderbureaus deel gingen uitmaken van het project.

De heer **Azarkan:**

Dat was dan de selectie vanuit de GGD.

Mevrouw **Derks:**

Dat is een van de afwegingen, ja.

De heer **Azarkan:**

Waarom verwachtte de GGD dat deze gegevens zouden bijdragen aan het beter opsporen van fraude?

Mevrouw **Derks:**

Welke gegevens bedoelt u dan?

De heer **Azarkan:**

De gegevens die opgenomen waren in het risicoprofiel.

Mevrouw **Derks:**

Maar in het risicoprofiel staat alleen maar welke inspectieactiviteiten uitgevoerd worden. Er staat alleen maar in: bij een groene inspectie heb je een minimaal aantal te toetsen items. Dat staat erin. Het is een schema van inspectieactiviteiten. Daarmee bepaal je een kleur. Dus ik weet niet op welke gegevens u doelt.

De heer **Azarkan:**

Het is de commissie duidelijk geworden ... In een van de stukken staat: "De te onderzoeken gastouderbureaus zijn door de GGD, gemeenten en Belastingdienst gezamenlijk geselecteerd. De GGD heeft hiervoor gebruikgemaakt van interne risicoprofielen."

Mevrouw **Derks:**

Onder andere.

De heer **Azarkan**:

Wat waren die andere zaken waarvan gebruik werd gemaakt?

Mevrouw **Derks**:

Het kan zijn dat er meerdere handhavingstrajecten lopen. Je hebt ook gekeken naar verschillende soorten gastouderbureaus, naar kleine en grote en naar geografische spreiding. Meerdere factoren hebben dus uiteindelijk de selectie bepaald. Het is niet zo dat we alleen op basis van een kleur uit een risicoprofiel zeggen "we hebben er 77 en we moeten 30 rode hebben" et cetera. Op die manier is er niet naar gekeken.

De heer **Azarkan**:

Laat ik het dan zo zeggen. Er is dus een set van informatie, van variabelen, die u beschrijft als zijnde voor een deel variabelen binnen de risicoprofielen en voor een deel variabelen daarbuiten. U noemt een aantal verhoudingen. Wat was de verwachting van hoe die informatie zou bijdragen aan het beter opsporen van fraude?

Mevrouw **Derks**:

Je hebt gezamenlijk een onderzoeksgroep geselecteerd en daarbij is het niet per definitie zo van: bij deze 77 achten we de kans dat we misbruik of oneigenlijk gebruik gaan tegenkomen het grootst. We hebben gezamenlijk de 77 bureaus geselecteerd om in ieder geval de projectdoelen te kunnen halen die we met elkaar hadden vastgesteld. We hebben geprobeerd om een zo gevarieerd mogelijke selectie te hebben en dus juist niet alleen maar te kijken naar een bepaalde kleur in een risicoprofiel. Want het is mogelijk dat je bij een groen risicoprofiel, waar je je in eerste instantie niet zo veel zorgen over maakt, uiteindelijk toch meer signalen rondom oneigenlijk gebruik constateert dan bij een andere kleur en andersom. De 77 die we met elkaar vastgesteld hebben, is dus een brede selectie.

De heer **Azarkan**:

Ja. Het wordt mij helderder. U gaf het net voor de tweede keer aan: aanpak van misbruik en oneigenlijk gebruik. Wat is voor u het verschil tussen die twee?

Mevrouw **Derks**:

Bij misbruik doe je iets wat volgens de wet niet mag. Bij oneigenlijk gebruik gebruik je de wet niet zoals die bedoeld is.

De heer **Azarkan**:

Hoe kun je dat dan met een projectteam aanpakken?

Mevrouw **Derks**:

Het is niet zozeer het aanpakken, als wel het herkennen en signaleren van.

De heer **Azarkan**:

Maar u deed het op casusniveau. U selecteerde met elkaar 77 bureaus. Hoe droeg dat dan bij aan het tegengaan van oneigenlijk gebruik, wat op zich wettelijk mag? Op dat gebied deden die bureaus niks verkeerd. Hoe pakte u dat aan?

Mevrouw **Derks**:

Het enige wat je op dat moment kunt doen, is signaleren.

De heer **Azarkan**:

Maar ik kreeg de indruk dat u aangaf dat ook op basis daarvan verder onderzoek werd gedaan. Inspecteurs gingen aan de slag bij die gastouderbureaus.

Mevrouw **Derks**:

Als er zaken in het gezamenlijk onderzoek geconstateerd werden die relevant waren voor opsporing van fraude, dan zijn die gegevens meegenomen in vervolgonderzoeken door de Belastingdienst.

De heer **Azarkan**:

Dat is helder, maar tot twee keer toe gaf u aan: misbruik en oneigenlijk gebruik. Mijn vraag is hoe dat tegengaan van oneigenlijk gebruik er dan uitziet.

Mevrouw **Derks**:

Je kunt het alleen maar signaleren, herkennen en rapporteren. Op het moment dat je op basis van een signaal van oneigenlijk gebruik, zoals een schenkingsregeling ... Een vraagouder heeft een relatie met een gastouderbureau en de voorziening voor gastouderopvang. Je vraagt toeslag aan. De betaling moet via een gastouderbureau lopen. Die doen daar verder niet zo veel mee en vervolgens wordt het geld van de voorziening voor gastouderopvang weer teruggestort naar de vraagouder. Dat is volgens mij niet zoals het bedoeld is.

De heer **Azarkan**:

Nee. Kan ik concluderen dat de risicoprofielen die gebruikt werden binnen de KEF, met name gebaseerd waren op ervaring en niet zozeer uitgebreid getoetst of onderzocht zijn?

Mevrouw **Derks**:

Ik ben zelf niet betrokken geweest bij het modelrisicoprofiel dat door GGD Nederland is ontwikkeld, dus kan ik ook geen antwoord geven op de vraag of het evidencebased tot stand is gekomen.

De heer **Azarkan**:

Nee, dat begrijp ik, maar nogmaals, u ging daarmee aan de slag binnen uw project.

Mevrouw **Derks**:

Het is een gegeven dat gebruikt wordt. Ja, zeker.

De heer **Azarkan**:

Ja. Maar heeft u nou nog gedacht: moeten we dat niet toetsen; klopt dat nog? Heeft u daarnaar gevraagd?

Mevrouw **Derks**:

Nee.

De heer **Azarkan**:

Nee. Ik ga terug naar de risicoprofielen. Op basis van die profielen van de GGD en de Belastingdienst is vervolgens een lijst van gastouderbureaus tot stand gekomen. Dat is die lijst van 77. Klopt dat?

Mevrouw **Derks**:

Dat is gezamenlijk vanuit alle counterparts van het project.

De heer **Azarkan**:

Wie leverden er allemaal lijsten van gastouderbureaus aan?

Mevrouw **Derks**:

Die kwamen vanuit de gemeenten, de GGD'en, de Belastingdienst en ook SZW.

De heer **Azarkan**:

En ongeveer qua hoeveelheid?

Mevrouw **Derks**:

Dat weet ik niet.

De heer **Azarkan**:

Nee. Hoeveel leverde u er zelf aan binnen die set van 77?

Mevrouw **Derks**:

Ik weet het niet meer.

De heer **Azarkan**:

Ik vraag me af: SZW leverde dus ook zelfstandig een groep aan?

Mevrouw **Derks**:

Die hebben ook voorstellen gedaan.

De heer **Azarkan**:

Waar baseerden zij dat op?

Mevrouw **Derks**:

Dat weet ik niet. Ik weet ook niet hoe de andere partijen tot een selectie zijn gekomen om in te dienen voor het project.

De heer **Azarkan**:

Maar goed, SZW is geen organisatie die direct signalen ... Die kreeg zij van u en van andere organisaties, maar niet direct zelf. Het is het beleidsdepartement dat verantwoordelijk is voor die regeling. Hoe komen zij nou tot een lijst van gastouderbureaus? Heeft u die vraag gesteld?

Mevrouw **Derks**:

Nee, wij hebben uiteindelijk maar aangenomen ... We hebben uit datgene wat wij aangeleverd hebben een selectie gemaakt en hebben met elkaar, met de gehele projectgroep, uiteindelijk die lijst vastgesteld.

De heer **Azarkan**:

En voor de gemeenten? Die komen ook met een lijst van gastouderbureaus en zeggen: dit is ons deel. Is daar nog naar gekeken, zo van: hoe weten we nou dat dat goed is; kunt u dat onderbouwen? Is daarop nog een soort toets geweest binnen het projectteam?

Mevrouw **Derks**:

Degenen die ze ingediend hebben vanuit de gemeenten, hebben inderdaad

---

zelf gewoon de afweging gemaakt om ze aan te leveren, omdat zij dachten dat dat goed was voor die bureaus. Ik heb niet gevraagd ...

De heer **Azarkan**:
Ja, maar de gemeente ...

Mevrouw **Derks**:
... aan de andere partners: waarom deze gastouderbureaus?

De heer **Azarkan**:
Maar de gemeente doet zelfstandig natuurlijk geen onderzoek naar hoe gastouderbureaus functioneren. Dat werd vanaf 2010 gedaan door de GGD en die informatie werd gedeeld met de gemeente.

Mevrouw **Derks**:
Nee, maar de gemeente kan natuurlijk vanuit eerdere handhavingstrajecten ook zaken tegenkomen die opvallen. Ook een gemeente kan signalen binnenkrijgen. We hebben het in het begin al over die buurvrouw gehad, maar die gemeente krijgt ook signalen binnen. Dat kan dus ook een reden zijn om dan juist díé gastouderbureaus aan te dragen.

De heer **Azarkan**:
En als dat gebeurt, als u bij elkaar zit en elke aangesloten partij een lijst aanlevert, zegt u dan: u levert nu deze lijst van gastouderorganisaties aan; laten wij eens even in ons systeem kijken wat we daarvan weten?

Mevrouw **Derks**:
Nee, we hebben inderdaad op een gegeven moment gekeken ... We hebben geprobeerd om een zo objectief mogelijke lijst van criteria vast te stellen waaraan in ieder geval de aangedragen gastouderbureaus moesten voldoen. Dat was bijvoorbeeld inderdaad om te kijken naar de geografische spreiding. Je wilt niet alleen maar gastouderbureaus uit de Randstad onderzoeken. Je wilt ook naar verschillende constructies kijken: franchisegeverschap of als gastouderbureaus alleen een postbusadres hebben en geen fysiek adres. Dat zijn allemaal dingen, zodat je in ieder geval kunt toetsen en een lijstje hebt van dingen waar die 77 dus in ieder geval aan moeten voldoen, waar je ze langs kunt leggen.

De heer **Azarkan**:
Ja, dus tot hoeveel heeft u die 77 aan de hand van die vastgestelde selectiecriteria – u noemde er net een aantal – teruggebracht?

Mevrouw **Derks**:

Nee, tot die 77.

De heer **Azarkan**:

Tot de 77? Er waren er oorspronkelijk dus veel meer aangeleverd. Klopt dat?

Mevrouw **Derks**:

Ja, we hebben er uiteindelijk 77 overgehouden.

De heer **Azarkan**:

Om hoeveel ging het oorspronkelijk? Hoeveel zijn er getoetst? Weet u dat?

Mevrouw **Derks**:

Ik weet het niet meer. Er zijn er 77 getoetst.

De heer **Azarkan**:

Er zijn er 77 getoetst. En wat is er met die 77 gebeurd?

Mevrouw **Derks**:

Sorry, ik was even afgeleid door dit document. Wat is er met die 77 gebeurd? Die hebben allemaal een onderzoek gekregen. Bij een flink aantal is er een advies tot handhaving gegeven naar aanleiding van het onderzoek. Er zijn gedurende de projectperiode tien gastouderbureaus gestopt of uitgeschreven. Van de gastouderbureaus die een advies tot handhaving hebben gekregen, heeft een heel groot deel dat ook gedurende de herstelperiode opgelost. Op het moment dat er iets niet goed is, dan is er een bepaalde periode de tijd om het op te lossen. Als je vervolgens gaat kijken en ziet dat het opgelost is, dan betekent dat dat de kwaliteit verbeterd is. Dat was ook het doel.

De heer **Azarkan**:

Ja, en dat is de winst van het project. Dat was ook het doel van het project.

Mevrouw **Derks**:

Precies.

De heer **Azarkan**:

Waarom kon dat trouwens niet regulier? Waarom was daar een projectorganisatie voor nodig? Want uw collega's, de inspecteurs, hielden daar eigenlijk dagelijks toezicht op.

Mevrouw **Derks**:

Absoluut.

De heer **Azarkan**:

Dan zou je zeggen: ze doen dat toezicht al en dat loopt, dus dan passen ze dat aan.

Mevrouw **Derks**:

Het was met name de versterking op het stukje administratie en de toetsing daarvan, dus de wetsartikelen, zeg maar. Daar zijn de toezichthouders meer geschoold in geweest gedurende de projectperiode.

De heer **Azarkan**:

Maar de financiën van al die andere organisaties moesten toch ook getoetst worden?

Mevrouw **Derks**:

Ja, dat gebeurde ook.

De heer **Azarkan**:

Dat liep ook gewoon door?

Mevrouw **Derks**:

Dat liep ook gewoon door.

De heer **Azarkan**:

Nogmaals, waarom was deze versterking dan noodzakelijk? Waarom was deze groep er uitlichten noodzakelijk?

Mevrouw **Derks**:

Omdat we in een project een budget hadden voor een aantal gastouderbureaus die we gezamenlijk wilden en konden onderzoeken. Het was dus niet meer dan dat. Je wilt de doelen uit je project halen. Nou ja, die heb ik net ook al aangegeven: het versterken van het toezicht en de handhaving, het verbeteren van de kwaliteit en het herkennen en signaleren van die signalen. Die doelen bereik je door de samenwerking, die nieuw was, te organiseren. Vervolgens ga je die uitvoeren. Dat ga je niet bij alle gastouderbureaus doen. Ik weet niet precies hoeveel voorzieningen voor kinderopvang er in Nederland zijn, maar je maakt dan dus een selectie.

De heer **Azarkan:**

Helder. Tot slot nog een tweetal vragen. De laatste gaat over die selectiecriteria. U heeft gezegd: we hebben een aantal selectiecriteria, bijvoorbeeld niet alleen de Randstad maar ook breder et cetera. U gaf er een aantal aan. Wogen die nou allemaal even zwaar? Was er een weging voor die criteria?

Mevrouw **Derks:**

Nee, er was geen weging. Je moest aan een of meerdere voldoen. Dat was het. Er is geen weging geweest in de zin van: deze weegt zwaarder dan de ander.

De heer **Azarkan:**

Maar aan het selectie criterium "niet alleen de Randstad, maar ook de regio" voldoe je dan al snel.

Mevrouw **Derks:**

We hebben natuurlijk uiteindelijk ook GGD-regio's ... Er hebben tien GGD'en meegedaan. De toezichthouder is bevoegd om inspecties uit te voeren in dat deel dat door de gemeente aangewezen is, dus dan is het heel fijn dat het toezicht op gastouderbureaus die bijvoorbeeld in de regio Brabant vallen, ook door de toezichthouders van die betreffende GGD gedaan kan worden. Als ik inderdaad kijk naar een van de aanbevelingen of punten ... Zou je dat toezicht dan anders kunnen organiseren bij die gastouderbureaus, omdat dat om best wel specifieke kennis en kunde vraagt? Zouden we niet een landelijke pool van toezichthouders kunnen organiseren, die het hele land doorvliegen en zich helemaal richten op de gastouderbureaus? Maar ja, dat liep weer tegen zo veel juridische bezwaren aan dat het dat uiteindelijk niet is geworden. Gedurende het project constateer je natuurlijk verschillende zaken.

De heer **Azarkan:**

Ja. Waren de familierelaties nou onderdeel van de selectiecriteria? Deden die iets in de selectie?

Mevrouw **Derks:**

Ik heb ze opgeschreven.

De heer **Azarkan:**

U mag ze ook even oplezen, hoor, voor de commissie.

Mevrouw **Derks**:

Dit project is immers al van een tijdje geleden.

De heer **Azarkan**:

U heeft het goed vastgelegd.

Mevrouw **Derks**:

Ik moet me wel goed voorbereiden, toch?

De heer **Azarkan**:

Dat is zo. We zijn u dankbaar.

Mevrouw **Derks**:

Even kijken. De verhouding van het aantal gastouders en bemiddelingsmedewerkers. Hoe de gastouderbureaus scoren op kwaliteit. Nou, dat zijn ook altijd de risico-inschattingen, de risicoprofielen, waar we het over hebben gehad. Familierelaties. De ligging van het gastouderbureau. Dat is dus inderdaad de geografische spreiding. Of het gastouderbureau meer dan vijftien gastouders bemiddelt. Of er handhavingstrajecten bij de houder zijn. Of er inderdaad wisseling van een houder geweest is. Het postbusnummer, dus als er geen fysiek adres is. Of er signalen van de gemeente zijn. En franchisebureaus. Dat zijn een beetje de selectiecriteria.

De heer **Azarkan**:

Heeft u die met elkaar bedacht, aan tafel?

Mevrouw **Derks**:

Die zijn gedurende het project bedacht.

De heer **Azarkan**:

Ja. U gaf aan: je moet dan aan één of meerdere criteria voldoen en dan zat je bij die 77.

Mevrouw **Derks**:

Ja. Het was niet zo ingewikkeld.

De heer **Azarkan**:

Nee, het klinkt ... Ik hoor precies wat u daar zegt. Waarom zijn familierelaties nou een indicatie voor fraude?

Mevrouw **Derks**:

Ik noemde net het voorbeeld van het schenkingenconstruct. Dat is iets wat voor zou kunnen komen bij familierelaties.

De heer **Azarkan**:

Betekent dat dat, als je een familielid hebt dat als gastouder voor jou als vraagouder de opvang doet, er een verhoogde kans op fraude is?

Mevrouw **Derks**:

Ja.

De heer **Azarkan**:

Oké, helder. Mijn laatste vraag is: hoeveel fraudebesparing heeft het project uiteindelijk opgeleverd?

Mevrouw **Derks**:

Dat moet u niet aan mij vragen.

De heer **Azarkan**:

Nee. Dank u wel. Ik geef het woord aan de voorzitter, in eerste instantie.

De **voorzitter**:

Ik geef het woord aan de heer Slootweg.

De heer **Slootweg**:

Dank u wel. We zijn bijna aan het eind van het verhoor, mevrouw Derks. We hadden het net over het convenant. Wat wij begrepen, is dat in 2008 eigenlijk duidelijk werd dat er al wel gegevens van de GGD naar de Belastingdienst mochten komen – dat was geregeld in de wet Awir, die over alle toeslagen gaat – maar dat de gegevensuitwisseling tussen de Belastingdienst en de GGD eigenlijk nog geregeld moest worden. Dat is gebeurd bij een soortement Belastingplan, maar dan heb je eigenlijk alleen nog maar geregeld dát er gegevens uit mochten worden gewisseld. Wat wij begrepen, is dat er wel erg veel vraag was naar het formaliseren van wélke gegevens tussen de organisaties mochten worden uitgewisseld en dat de GGD er daarom meermalen op had aangedrongen om dat in een convenant te formaliseren.

Bij lezing van het op 14 oktober 2014 gepresenteerde eindrapport bij het plan Landelijk coördinatiecentrum GGD Nederland toezicht kwaliteit kinderopvang viel de commissie op pagina 22 deze passage op: "Een middel

---

om misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan is het direct bespreken van casussen tussen betrokken ketenpartners." Dat zijn dan de gemeente, de GGD en de Belastingdienst. "Om deze gegevensuitwisseling te formaliseren, moet er een convenant opgesteld worden. GGD Nederland heeft dit meerdere malen tijdens verschillende overleggen (bilateraal overleg GGD Nederland/SZW en reguliere overleggen) aangekaart." Dat is er niet gekomen. Vandaar dat wij benieuwd waren wat voor een reactie dat opleverde. Schijnbaar is bij GGD Nederland de analyse gemaakt dat het wel nodig was om dat te formaliseren.

Mevrouw **Derks**:

Ik ben niet bij de analyse aan de voorkant betrokken geweest. Wat ik al zei: vanaf 2008. Ik ben daar, ook bij dit stukje, niet bij betrokken geweest. Ik zie dat ik verschillende inhouden van pagina 22 van het rapport heb. Ik heb alleen het openbare rapport. Verder heb ik ook geen andere rapporten. Ik moet me dus even baseren op wat er staat. Ik ben ook benieuwd wat dat rapport is, want ik herken het niet als zijnde een stuk dat ikzelf opgeleverd zou hebben.

De heer **Slootweg**:

Oké. Dit wordt natuurlijk een beetje ...

Mevrouw **Derks**:

Dat maakt niet uit.

De heer **Slootweg**:

... een moeilijke gedachtewisseling, maar ...

Mevrouw **Derks**:

Het zal ongetwijfeld besproken zijn.

De **voorzitter**:

Ik ga heel even helpen. Dat gebeurt niet vaak, maar volgens mij is het rapport uit 2014 een ander rapport dan het rapport dat u heeft.

Mevrouw **Derks**:

Ja, zeker. Want dit is het rapport van het project en daar was ik als projectleider verantwoordelijk voor. Ik word nu geconfronteerd met iets wat ik niet ken en waar ik ook niet bij betrokken ben geweest. Vandaar dat ik pagina 22 ben gaan zoeken en het stemt niet overeen.

De heer **Slootweg**:

Nee, maar mag ik het dan toch nog even proberen? U herkent in ieder geval niet dat er vanuit GGD Nederland meerdere malen richting SZW om gevraagd is om tot zo'n convenant te komen, noch dat dat verzoek is gedaan in reguliere overleggen waarbij u aanwezig bent geweest.

Mevrouw **Derks**:

Ik ben daar niet bij betrokken geweest.

De heer **Slootweg**:

Dan geef ik het woord terug aan de voorzitter.

De **voorzitter**:

Dan zijn we aan het einde gekomen van dit openbaar verhoor. Namens de enquêtecommissie dank ik u voor dit verhoor.

Sluiting 14.44 uur.
